

Национален институт на правосъдието
"Повишаване капацитета на съдебната система и обучение по Европейската
конвенция за защита правата на човека и основните свободи в Националния
институт на правосъдието"
Договор № 93-00-42/20.02.2013 НФМ 2009-2014

Дело Ștefănicăi други срещу Румъния (Ștefănică and others v. Romania) жалба № 38155/02

Решение на трето отделение от 2 ноември 2010, окончателно от 2 февруари 2011

Чл. 6, § 1 – справедлив граждански процес - нарушение

Нарушен е принципа за правна сигурност когаеднакви по ранг съдилища, действащи като последна инстанция тълкуват по различен начин националния закон в идентични казуси на лица в сходна ситуация.

ФАКТИТЕ

В периода септември 1998 г. - октомври 1999 г. били съкратени над 1500 служители на банка Б., собственост на държавата. Сред тях били и 18-те жалбоподателите по настоящата жалба.

Отговорната държавна агенция отказала да заплати на жалбоподателите дължимото им обезщетение при колективни съкращения. Жалбоподателите предявили граждански иск срещу агенцията, като твърдели, че обезщетението им се дължи от датата на която са били съкратени и че не е тяхна вината затова, че банката не е подала информация за съкращенията до агенцията. Позовавали се и на трайна практика на съответния първоинстанционен съд в Букурещ и на окончателни решения на второинстанционни съдилища в страната.

Искът им бил уважен от районният съд, но бил отхвърлен от окръжния съд с окончателно решение. Съдът постановил, че жалбоподателите не отговарят на законовите изисквания за получаване на обезщетение. Жалбоподателите подали молба по реда на надзора на основание наличие на противоречива съдебна практика. Молбата била оставена без уважение.

ПРАВОТО

В жалбата си жалбоподателите се оплакват, че националните съдилища са постановявали различни решения по идентични иски и поради това те са били лишени от дължимите им обезщетения. Съдът е приел, че жалбата следва да се разгледа в светлината на чл. 6 § 1 и чл.1 от Протокол 1 във връзка с чл. 14

30. Съдътнапомня, че е напълно допустимо при наличието на върховен съд, който да уеднаквява практиката да съществува някакво разминаване в тълкуването на закона в съдебна система, която както румънската, се основава на мрежа от първоинстанционни и въззивни съдилища със съответната местна компетентност.

31. В настоящия случай поставеният правен въпрос засяга само определена група лица (а не е въпрос от обществен интерес), но както неведнъж Съдът е постановявал всеки гражданин има право на справедлив процес, част от което е и правната сигурност.

32. „Според Съда, веднъж прието едно решение как да бъдат регламентирани случаите на колективни съкращения от държавни предприятия, то трябва да се прилага с разумна яснота и последователност за да се избегне, доколкото е възможно, несигурността и неяснотата засегнатите от мерките лица. В този контекст следва да бъде подчертано, че несигурността – законодателна, административна или произтичаща от прилагани от властите политики – е важен фактор, който следва да се отчита при преценката на поведението на държавата (виж *Broniowski v. Poland* [GC], no. 31443/96, § 151, ECHR 2004-V; *Păduraru v. Romania*, no. 63252/00, § 92, ECHR 2005-XII (extracts); и *Beian v. Romania* (no. 1), no. 30658/05, § 33).“

1-35. Представените пред Съда решения са по дела на лица, съкратени от различни клонове на една и съща банка, на които работодателят е отказал да изплати обезщетения. Съдът освен това отбелязва, че макар искът на жалбоподателите да е бил отхвърлен, други окръжни съдилища в страната са признали правата на обезщетения на лица в същата ситуация. Тези противоречиви решения разкриват един непоследователен подход от страна на националните съдилища при тълкуване на еднакви правни норми при сходна фактическа ситуация. Съдът намира, че това разминаване в тълкуването на националния закон от еднакви по ранг съдилища, действащи като последна инстанция е причина за несигурност относно съдебното разрешаване на аналогични граждански иски.

36-37. Правителството е възразило, че съществува механизъм за уеднаквяване на съдебната практика. Съдът обаче отбелязва, че в случаите, когато окръжните съдилища са последна инстанция Върховния съд не може да се произнесе по исовете в рамките на редовното производство. Жалбоподателите са направили два безуспешни опита да се възползват от извънредното средство преглед по реда на надзора за да предизвикат произнасяне на Върховния съд с тълкувателно решение. „В тази връзка Съдът напомня изводите си, че противоречи на принципа за правна сигурност намесата на Върховният съд да е възможна само по реда на извънредния контрол (виж *Tudor Tudor v. Romania* (no. 21911/03, § 29).

Съдът признава, че това как по-долните съдилища оценяват фактите и доказателства по едно дело може да доведе до различни изходи за страни с относително сходни оплаквания. И това не е в нарушение на принципа за правна сигурност, *per se*.

Когато обаче има различие в прилагането на еднакви по съществото си правни норми към лица, попадащи в идентични групи вече има проблем с правната сигурност.“

38. В светлината на тези разсъждения Съдът намира, че при липсата на средство което да отстрани такива различия, противоречивото отсъждане по исовете, предявени от много лица в сходна ситуация е причина за несигурност, която на свой ред трябва да е намалила общественото доверие в съда, а то безспорно е един от основните елементи на принципа за върховенството на закона (...). Разглежданата правна несигурност е лишила жалбоподателите от справедлив процес.“

39-40. С оглед на извода си за нарушение на чл. 6 § 1 от Конвенцията Съдът не счита за нужно да се произнася по останалите оплаквания на жалбоподателите.

На основание чл. 41 на всеки от жалбоподателите е присъдено обезщетение за неимуществени вреди в размер на 3000 евро.

Резюме и превод: адв. София Разбойникова